

Avdelningen för informationstjänster
Enheten för styrning av den operativa verksamheten (OPER)

4.7.2018

ÄRENDEN SOM BERÖR BARN, KLIENTRELATIONER OCH TIDSFRISTER INOM SOCIALVÅRDEN

Målgrupper
Tillhandahållare av offentliga social- och hälsovårdstjänster
Tillhandahållare av privata social- och hälsovårdstjänster
Tillverkare av informationssystem för social- och hälsovården

Giltighetstid Anvisningen träder i kraft genast och gäller tills vidare

Föråldrad

Avdelningen för informationstjänster
Enheten för styrning av den operativa verksamheten (OPER)

4.7.2018

Bakgrund och motiveringar

Enligt socialvårdslagen inleds ett socialvårdsärende på ansökan eller när en arbetstagare inom kommunens socialvård annars i sitt arbete har fått kännedom om en person som eventuellt behöver socialservice. En klientrelation inom socialvården inleds på ansökan eller när handläggningen av ett ärende som inletts på ett annat sätt påbörjas eller när en person ges socialservice.¹ Barnskyddslagen utgör ett undantag då det gäller tidpunkten för när en klientrelation börjar, eftersom en klientrelation inom barnskyddet enligt barnskyddslagen börjar när en socialarbetare utifrån en bedömning av servicebehovet konstaterar ett behov av barnskydd, eller då brådskande åtgärder vidtas för att trygga barnets hälsa och utveckling till följd av att ett barnskyddsärende inletts eller då barnet eller barnets familj annars får barnskyddsservice eller annat stöd innan bedömningen av servicebehovet färdigställs.² Barnet eller barnets familj blir således inte klient inom barnskyddet ännu i det skedet när barnskyddsärendet inleds och det börjar behandlas. Enligt tillämpningsguiden för socialvårdslagen är familjen emellertid klient inom socialvården under den tid som barnskyddsbehovet utreds.³

En person som är i behov av socialvård har rätt att få en bedömning av servicebehovet, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning. Om servicebehovet nyligen har bedömts, och klientens situation inte i väsentliga delar har förändrats, eller om det är fråga om behovet av en klart tillfällig enskild tjänst, kan det vara onödigt att göra en ny bedömning. Klienten kan emellertid be om en bedömning av servicebehovet också i de fall när tjänsteinnehavaren anser det vara onödigt.⁴ Enligt socialvårdslagen⁵ ska bedömningen av servicebehovet hos ett barn som behöver särskilt stöd påbörjas senast den sjunde vardagen efter det att ärendet har inletts, och den ska bli klar senast tre månader från inledningen. I samband med bedömningen av servicebehovet utreds barnskyddsbehovet, om inte ärendet tydligt är av sådan karaktär att stödåtgärder inom barnskyddet inte behövs.⁶

I barnskyddslagen följs samma tidsfrister för bedömningen av servicebehovet som för barn i behov av särskilt stöd.⁷ Efter att ett barnskyddsärende har inletts ska socialarbetaren eller någon annan anställd inom barnskyddet omedelbart bedöma barnets eventuella brådskande behov av barnskydd. Dessutom ska det göras en bedömning av servicebehovet enligt 36 § i socialvårdslagen, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning. I barnskyddslagen föreskrivs vidare att Institutet för hälsa och välfärd (THL) av kommunerna eller samkommunerna två gånger per kalenderår ska begära de uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen och övervakningen av att tidsfristerna iakttas.⁸ Institutet för hälsa och välfärd (THL) överlämnar de uppgifter som behövs för uppföljningen av tidsfristerna till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) för dess tillsynsuppgift.

Enligt erhållen respons är det inte fullständigt klart för tillhandahållarna av social- och hälsovårdstjänster när det är fråga om ett barnskyddsärende och när det är fråga om service för barnfamiljer, då en handling om inledande ett ärende om ett barns behov av stöd anländer till socialvården. Ibruktagningen av Kantatjänsterna förutsätter emellertid att handlingarna binds till behandlingen av ärenden som gäller en enskild

¹ Socialvårdslagen 1301/2014, 34 §.

² Barnskyddslagen 417/2007, 27 §.

³ Tillämpningsguiden för socialvårdslagen, s. 105. Utgivare 2017/5, social- och hälsovårdsministeriet

⁴ Tillämpningsguiden för socialvårdslagen, s. 111. Utgivare 2017/5, social- och hälsovårdsministeriet

⁵ Socialvårdslagen 1301/2014, 36 §.

⁶ Barnskyddslagen 417/2007, 27.3 §.

⁷ Barnskyddslagen 417/2007, 27.5 §.

⁸ Barnskyddslagen 417/2007, 27a §.

ÄRENDEN SOM BERÖR BARN,
KLIENTRELATIONER OCH TIDSFRISTER INOM
SOCIALVÅRDEN

Avdelningen för informationstjänster

Enheten för styrning av den operativa verksamheten (OPER)

4.7.2018

service. Även praxisen i anslutning till tidsfristerna har väckt frågor. Syftet med den här anvisningen är att reda ut förfarandena när ett ärende inleds, när en klientrelation börjar och vid uppföljningen av tidsfrister i socialvårdsärenden som gäller barn. Anvisningarna har beretts i samarbete mellan Enheten för styrning av den operativa verksamheten, Enheten för barn, unga och familjer och Enheten för statistik och register vid Institutet för hälsa och välfärd.

Föräldrad

ÄRENDET SOM BERÖR BARN,
KLIENTRELATIONER OCH TIDSFRISTER INOM
SOCIALVÅRDEN

Avdelningen för informationstjänster
Enheten för styrning av den operativa verksamheten (OPER)

4.7.2018

Anvisning

Öppnande och avslutande av ett ärende

Ett ärende inom socialvården inleds med en inledande handling, ofta så att en ansökan eller en anmälan anländer till socialvården eller socialvården kontaktas. Med myndighetens godkännande kan ett ärende också inledas muntligt⁹, vilket innebär att tjänsteinnehavaren antecknar uppgifterna om ärendet i t.ex. klienthandlingen *som en anteckning om att ärendet inleds*. Tjänsteinnehavaren kan också inleda ett ärende själv, om han eller hon fått veta att ett barn eller en familj har behov av socialvård. Även i det fallet antecknas uppgifterna om inledande av ett ärende i form av en anteckning i klienthandlingen. Ärendet kan också gälla enbart ett barn, barnet och de föräldrar som bor i samma hushåll eller även andra familjemedlemmar. Tjänsteinnehavaren ska överväga vilka familjemedlemmar som ärendet gäller.

Ett ärende öppnas alltid i någon av socialvårdens serviceuppgifter. Handlingar som inleder ett ärende om service för barnfamiljer är ansökan om service för barnfamiljer, ett kontaktagande till socialvårdsmyndigheterna, en anmälan om behov av socialvård och en förutseende barnskyddsanmälan. Ett ärende kan också inledas genom att göra en *anteckning om inledande behandling av ärende* i klienthandlingen. Handlingen som gäller inledande av ärendet och alla handlingar som uppkommer när ärendet behandlas ansluts till det öppnade ärendet om service för barnfamiljer.

Då ett ärende tas till behandling bedöms behovet av bråskande stöd och det avgörs om det finns orsak att också inleda ett ärende för bedömning av behovet av barnskydd inom barnskyddet. Utredningen av behovet av barnskydd utgör en del av en omfattande bedömning av servicebehovet och förutsätter samarbete för att få en helhetsuppfattning. Om utredningen av behovet av barnskydd ingår i bedömningen av servicebehovet, inleds ärendet både inom barnskyddet och inom service för barnfamiljer.

Om ärendet inleds med en barnskyddsanmälan eller en barnskyddsansökan, öppnas ärendet alltid som ett barnskyddsärende. Om det är fråga om en muntlig ansökan eller arbetstagaren på annat sätt fått veta om barnskyddsbehovet, kan ärendet öppnas genom att göra *en anteckning om inledande behandling av ärende* i klienthandlingen. Om barnet och föräldrarna inte är klienter inom socialvården från tidigare, öppnas ärendet också inom service för barnfamiljer för upprättandet av en övergripande bedömning av servicebehovet. Om barnet och föräldrarna redan är klienter inom service för barnfamiljer och det har upprättats en bedömning av servicebehovet, är det inte alltid nödvändigt att bedöma servicebehovet på nytt som en följd av att ett barnskyddsärende inleds.

Om det i behandlingen av ett barnskyddsärende (i utredningen av behovet av barnskydd) konstateras att det inte finns något behov av barnskydd, stängs barnskyddsärendet. Behandlingen av ärendet inom service för barnfamiljer fortsätter så länge tills familjens behov av socialservice har bedömts i sin helhet. Om det konstateras att klientfamiljen inte har något behov av socialvård, stängs både ärendet inom service för barnfamiljer och barnskyddsärendet. Om bedömningen leder till att socialservice ordnas för klienten, ansluts till det inledda ärendet såväl de klientuppgifter som uppkommit vid ordnande av service och vid genomförandet av servicen.

Klientrelationen börjar och slutar

⁹ Förvaltningslagen 434/2003, 19 §.

Avdelningen för informationstjänster

Enheten för styrning av den operativa verksamheten (OPER)

4.7.2018

Klientrelation inom service för barnfamiljer uppstår när ett ärende som inletts inom service för barnfamiljer börjar behandlas. Om personen ännu inte är klient inom socialvården, innebär detta samtidigt att klientrelationen inom socialvården börjar. Klientrelation inom socialvården existerar då personen har en gällande klientrelation i minst en serviceuppgift. Klientrelation inom socialvården uppstår således alltid då ett ärende som gäller ett barn inleds och börjar behandlas, om klientrelation inte finns från tidigare.

Då ett ärende inleds inom barnskyddet, föranleder inledandet av behandling i regel inte en klientrelation inom barnskyddet. Endast i det fallet att barnet har ett brådskande behov av barnskydd, inleds en klientrelation och man börjar ordna barnskyddsservice för barnet. I övrigt inleds klientrelation inom barnskyddet först när socialarbetaren utifrån bedömning av servicebehovet konstaterat att barnets uppväxtförhållanden eller barnets beteende äventyrar dess utveckling eller hälsa, och det därför är i behov av barnskyddsservice. Om det i bedömningen av servicebehovet konstateras att det inte finns något behov av barnskydd, påbörjas ingen klientrelation inom barnskyddet.¹⁰

Eftersom inledande av ett barnskyddsärende alltid leder till att ärendet även öppnas inom service för barnfamiljer för bedömning av servicebehovet, uppstår som en följd av att ärendet inleds klientrelationer både inom service för barnfamiljer och inom socialvården. Fastän öppnandet av ett barnskyddsärende således inte innebär att klientrelation inom barnskyddet börjar, medför inledandet av ett ärende att klientrelationen inom socialvården börjar, såvida det inte redan existerar när ärendet inleds.

Uppföljning av tidsfrister

Inledandet av ett ärende som gäller ett barn leder till bedömning av servicebehovet, om det inte är uppenbart onödigt att göra en bedömning. Beräkningen av tidsfristerna som avser inledande av en bedömning av servicebehovet och färdigställandet av bedömningen börjar när ett ärende inleds. Med inledande avses den tidpunkt när den handling som inleder ett ärende har anlänt till socialvården eller den tidpunkt när tjänsteinnehavaren har antecknat ett ärende som inletts. Behovet av brådskande stöd och barnskydd ska bedömas genast när ett ärende inleds. Om det är uppenbart onödigt att bedöma servicebehovet, ska det påbörjas senast den sjätte vardagen, om det är fråga om ett barnskyddsärende eller om ett ärende inom servicen för barnfamiljer gäller ett barn i behov av särskilt stöd. Följande vardag efter att ärendet inletts räknas som den första vardagen¹¹. I ett ärende där den handling som inletts exempelvis har mottagits på en måndag ska bedömningen av servicebehovet inledas senast onsdag följande vecka, om det inte finns nationella heldagar däremellan.

Beräkningen av tidsfristen börjar också vid den tidpunkt när handlingen för inledande av ett ärende har anlänt, då handlingen leder till att ärendet öppnas i två serviceuppgifter. Tidpunkten för när en barnskyddsanmälan anländer avgör t.ex. när tidsfristen för inledande av en bedömning av servicebehovet börjar beräknas, fastän anmälan leder till att det öppnas både ett barnskyddsärende och ett ärende inom service för barnfamiljer för bedömning av servicebehovet.

Bedömningen av servicebehovet ska färdigställas senast inom tre månader från att ärendet inletts. Tidsfristen på tre månader slutar den dag i den avsedda månaden, som motsvarar datumet för när ärendet inleddes. Med andra ord, om ett ärende inletts den 31 i en månad, ska bedömningen färdigställas senast den 31 dagen om tre månader. Om den avsedda månaden inte har ett motsvarande antal dagar, ska

¹⁰ Barnskyddslagen 417/2007, 27 §.

¹¹ Lag om beräkning av laga tid 150/1930, 2 §.

Avdelningen för informationstjänster
Enheten för styrning av den operativa verksamheten (OPER)

4.7.2018

bedömningen färdigställas den sista dagen i månaden¹². En bedömning av servicebehovet för ett ärende som inletts t.ex. den 30 november ska färdigställas senast den sista februari. Tiden kan vara längre än detta endast om utredningen av ärendet av något särskilt skäl kräver en längre handläggningstid eller det finns ett annat särskilt skäl till dröjsmålet som hänger samman med klientens behov. En sådan orsak kan t.ex. vara att det blir nödvändigt att utreda behovet av barnskydd först nära den fastställda tidsfristen.

Processen till följd av att ett ärende inleds

Detaljerna i anslutning till den här anvisningen beskrivs i form av en processbeskrivning i bilaga 1. På bilden anges de viktigaste åtgärderna som den yrkesutbildade ska vidta i ärendehantering, klienthanteringen och i uppföljningen av tidsfristerna för bedömningen av servicebehovet. Processbeskrivningen täcker inte alla de situationer som kan uppstå i praktiken. Då det t.ex. gäller inledandet av ett nytt ärende för en befintlig klientrelation inom barnskyddet avviker processen från det som beskrivs här. Beskrivningen fokuserar på situationer där det är fråga om en ny kund och inledandet av ett ärende leder till en bedömning av servicebehovet. Bilden innehåller också ett exempel på datumen för tidsfristerna. I processbeskrivningen har inledandet av ett ärende och en klientrelation märkts med grönt, stängning av ett ärende och avslutad klientrelation med rött och tidsfristerna med orange färg.

Mer information

Institutet för hälsa och välfärd ger vid behov närmare upplysningar om hur anvisningarna ska tillämpas.

Enhetschef

Jarmo Kärki

Specialplanerare

Antero Lehmuskoski

Sändlista:

Tillhandahållare av offentliga social- och hälsovårdstjänster
Tillhandahållare av privata social- och hälsovårdstjänster
Tillverkare av informationssystem för social- och hälsovården

För kännedom:

SHM: registratorskontoret, Annika Parsons, Virva Juurikkala, Marjo Malja,
Marja Penttilä
Folkpensionsanstalten, Kanta-tjänsterna: Hanne Laukkanen

¹² Lag om beräkning av laga tid 150/1930, 3 §.

